Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 2. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го СІЧНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 5, 1982 No. 2. VOL. LXXXIX.

„Рожденному поклонімся, щоби зволив мир нам дати"

СКВУ висловлює підтримку Солідарности

Ню Йорк, Н.Й. — „Рух Солідарности за здобуття справжньої свободи для людини і організацій в Польщі став не тільки інспірацією для демократії, що народжується, і справедливости для польського народу і для національних меншин Польщі, включно з 500,000 українців, але він став теж світлом надії для 48 мільйонів людей в Україні та для інших народів, поневолених в совєтсько-російській імперії", — сказано в телеграмі СКВУ, висланій до польської світової організації.

В телеграмі, підписаній мгром Іваном Базарком, президентом СКВУ, і висланій 23-го грудня 1981 року до Дж. Кашуби, президента президії Вільної Світової Польонії в Торонто, сказано:

„Ми знаємо, що рух Солідарности справив глибоке враження на поневолені народи не тільки в сателітних країнах, але також у неросійських республіках СССР, таких як Україна, Білорусь, Литва, Латвія і Естонія, як теж серед неросійських країн Кавказу і Туркестану. Ми прохаємо передати запевнення нашої підтримки для хоробрих членів Солідарности та інших польських організацій, які борються проти варшавського ставленика Москви в його намаганні здушити голос і дії свободи. Ми, українці, що боремося вже довго за усунення совєтсько-московського ярма самі і без допомоги інших, хочемо повідомити вас, що ви не осамітнені в цій великій боротьбі. Помагаючи вам у боротьбі проти сьогоднішнього гнобителя Польщі, ми також боремося проти гнобителя України, бо він — цей самий безоглядний ворог свободи кожної нації о кожного народу у світі".

Лідія Савойка захищає інтереси іміґрантів в Америці

Джерзі Сити, Н.Дж. — У півторагодинній програмі „Неділя вранці", що її веде відомий телевізійний журналіст Чарлз Куролт кожної неділі від 9-ої години ранку до 10:30 на мережі CBS, і яка присвячена прерізним аспектам американського життя, в неділю, 27-го грудня, було висвітлене записане раніше 15-хвилинне інтерв'ю в дії з директором Іміґраційного відділу Американської Католицької Конференції українкою Лідією Савойкою.

В програмі, що тривала чверть години, від 10-ої до 10:15 ранку, було показано Л.Савойку в її бюрі; в суді, де вона захищає інтереси цих іміґрантів; і на дозвіллі на прийнятті, що було влаштоване для неї афганцями-іміґрантами до ЗСА; для них вона старається дістати дозвіл на постійне перебування в ЗСА.

Л.Савойку названо в заголовку програми „подиву гідною жінкою з майже неймовірними завданнями" і коротко розказано про неї, хоча не згадано, що сама вона українка. Сказано було лише, що приїхала вона з Польщі 30 років тому і розуміє незавидний стан іміґрантів, людей без країни, без родини, без праці, без місця під сонцем, бо сама була в подібній ситуації.

Серед напливу втікачів до ЗСА, що став „повінню" після 1975 року, Уряд все тяжче і тяжче погоджується на постійне перебування тут іміґрантів, які за всяку ціну бажають врятувати своє життя; і тут різні допомогові організації роблять все, що можуть, щоб допомогти їм. Найбільш успішні в цій ділянці є зокрема Служба іміґрації Американської Католицької Конференції на чолі власне з Л.Савойкою, яка стала справжнім провідником „хрестоносного походу" за інтереси цих іміґрантів.

Ці труднощі стосуються втікачів з країн Латинської Америки, азійських країн і тепер з Польщі. Втікачі з Совєтського Союзу під цю категорію не підпадають.

Відбудеться виставка у Пенсильванійському університеті

Юніверзіті Парк, Пенсильванія. — Тут, у приміщенні університетської бібліотеки Паті (Pattee Library), протягом місяця січня відбуватиметься українська етнографічна виставка з сильним наголосом на святковий цикл Різдва і загально українського народного мистецтва. Виставку організовує переважно з власних експонатів проф. Василь О. Луців, відомий український науковець і громадський діяч, який працює тут керівником програми Слов'янського відділу бібліотеки.

Ця невелика розміром виставка експонуватиме перед американським відвідувачем бібліотеки деякі українські народні й різдвяні традиції, відображені на різноманітних різдвяних картках, книжках і в інших виявах українського духу. У односторінковій летючці, що видана перед цією виставкою, розповідається коротко про шеститисячолітню українську культуру, яка виводиться з часів т. зв. Трипільскої культури, і що Україна є однією з тих небагатьох країн, які майже цілком пристосували старі поганські звичаї до нової християнської віри й обрядовости.

У цій летючці також застерігається відвідувача виставки і читача не сплутувати поняття слів „український" і „російський", бо Україна має свою національну культуру, одну з найдавніших у Европі.

В супровідному листі до цієї летючки д-р В. О. Луців повідомляє, що він навесні 1982 року буде мати виклади з історії українського поселення в Північній Америці, на які він заохочує студентів записуватися. Це буде трикредитовий курс для початкуючих студентів, для маґістрантів та докторантів, визнаний університетом.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ Зія уль-Гак повідомив про створення Ради, яка виконуватиме функції парляменту до часу виборів. Після того проголошення проводи розв'язаних урядом політичних партій звернулися до ЗСА, щоб Уряд ЗСА вплинув на приспішення процесів демократизації в Пакістані. Президент уль-Гак заявив що основою нової правлячої системи в Пакістані буде іслям, одаче, іслямська пакістанська система буде повністю відрізнятися від іранської.

Марко Антіох

Різдвяна елегія

Б'є за вікном копитом кінь. Туман
Гойдається і лине в ніч Різдвяну.
Мороз синіє...І святий пеан
Гудуть осніжені Собору бані.

Гуде Різдво: лунають колядки,
В гудінні сяє вулик небозводу.
Тобі привітний рух дівочої руки,
А коням — пити свіжу зимну воду.

Ти, як вощина — догориш, спливеш, —
Лишиться спокій і холодний розум,
І будеш ти один собі без меж
Вести рахунок слотам і морозам.

І вийдеш ти під ялинковий спів,
Ще раз поглянеш на зимові зорі:
Незмінне сяйво зоряних огнів,
Незмінне сяйво і свічок в Соборі.

Марко Антіох, син поета Микола Вороного, замордований большевиками в 1935 році, разом з батьком.

ЕКО

У світі

ГРЕЦЬКИЙ СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД АНДРЕАСА Папандреу вніс до парляменту, в якому соціялісти мають велику більшість, законопроєкт про реформу соціяльних забезпечень у Греції. Свою реформу соціялістичний уряд мотивує тим, що в старій системі соціяльних забезпечень закорінилися бюрократія й непотизм, і вони забирають велику частину фондів соціяльного забезпечення. Тому внесений законопроєкт передбачає звільнення тисяч працівників соціяльного забезпечення, а між ними майже увесь його керівний склад. Проти того законопроєкту рішуче виступила опозиція, яка закидає соціялістичному урядові бажання захопити соціяльне забезпечення у руки своїх партійних діячів і низових членів, а відповідними законами забезпечити їм тривале обсаджування тих посад. Боротьба за і проти нового законопроєкту охоплює широкі кола суспільства, цілий ряд організацій, таких як правнича палата, в якій об'єднані всі грецькі адвокати, профспілка працівників соціяльного забезпечення, заявили, що будуть проти нового проєкту вести рішучу боротьбу, а коли закон у парляменті все таки буде схвалений, бо соціялісти мають величезну більшість, тоді вони будуть вести боротьбу за ревізію того закону.

ІРАКСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ, ЩО ІЗРАЇЛЬСЬКІ літаки знову порушили повітряні простори Іраку, проникли понад 30 миль в середину Іраку і відлетіли тільки під атакою іракських літаків, з якими повітряного бою вони не прийняли. Для виконання тих полетів ізраїльські літаки мусили перелетіти над іншими арабськими державами. Одначе, ніяка арабська держава не помітила ізраїльських літаків над своїми теренами. Останнім разом при таких налетах ізраїльських літаків на Ірак, вони порушили повітряні простори Савдійської Арабії, яка заявила протест проти цього. Іракський уряд подає, що ізраїльські літаки, патрулюючи над Іраком, перевіряють чи Ірак не розпочав будівельних робіт для створення нового атомового осередку після зруйнування атомового містечка Озірак під Багдадом.

ІТАЛІЙСЬКІ ФОТОГРАФІЧНІ СПЕЦІЯЛІСТИ дефінітивно ствердили, що останні розсилані терористами світлини схопленого ними американського генерала є правдиві і зроблені в останньому часі терористами. Італійська поліція ще дотепер не натрапила на сліди перебування схопленого генерала Джеймса Дозієра, хоч від 17-го грудня 1981 року, дня його схоплення, минуло понад два тижні.

НАЦІОНАЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ СОВЄТСЬКОГО жидівства подала загальний звіт про еміґрацію жидів з Совєтського Союзу впродовж 1981 року. Як подає цей звіт в 1981 році число еміґрантів з Совєтського Союзу було найменшим на протязі останніх десяти років. В перших 20 днях грудня 1981 року тільки 236 жидів дістали дозвіл на виїзд з Совєтського Союзу. Таким чином, до того дня загальне число еміґрантів з СССР у вільний світ було 19,249. В 1980 році це число було — 21,471, а в 1979, який був рекордовим роком, 51,320. Починаючи 1970 роком число таких еміґрантів не було менше ніж 13,000 осіб. Одночасно з тим, умови перебування жидів в СССР значно погіршали й гіршають далі. Предсідник Жидівської конференції в Ню Йорку Сеймур Лачмен подав, що в деяких осередках життєві умови жидів в СССР межують з трагічними. Жидівські організації роблять всі можливі закулісові заходи, щоб поліпшити долю жидів в СССР та добитися збільшення їхніх виїздів у вільний світ.

ГЕНЕРАЛ КЕНАН ЕВРЕН, ГОЛОВА ТУРЕЦЬКОЇ привладної хунти, опублікував плян демократизації влади в Туреччині, який випрацювала хунта. Процес демократизації залежатиме від двох передумов: стабілізації життєвих умов в Туреччині та викінчення праць над новою конституцією. Стабілізація життєвих умов вимагає не тільки ліквідації тероризму і терористів, але також введення законности в країні, піднесення життєвого рівня широких народних мас, індустріялізацію підставових галузей господарки. На думку генерала Еврена, все це буде виконане впродовж 1982 і 1983 років. Таким чином, вибори до конституанти, яка схвалить нову конституцію, відбудуться під кінець 1983, або на початку 1984 року. Генерал Еврен признав, що в боротьбі з терористами уряд мусів вжити й далі мусітиме вживати суворих засобів, але влада, яка боронить інтереси всього народу не має інших можливостей, як силою викорінити злочинні антинародні елементи.

Президент Мубарак створив новий уряд

Каїр, Єгипет. — Президент Госні Мубарак подав до публічного відома, що після уступлення кабінету міністрів, який очолював він, владу перебрав новий кабінет, очолений його найближчим співробітником Агмедом Фуадом Могієддіном. Номінація президентом Мубараком нового кабінету є, як це підкреслює світова преса дальшим кроком у будуванні ним його власної владної системи. Дотепер урядуючий кабінет був зформований ще за життя президента Анвара ель Садата.

Теперішній прем'єр Могієддін був першим заступником Мубарака, коли той був прем'єром. Він є одним з найвидатніших єгипетських політиків який цілий час належав до найвужчого кола співробітників Садата, а тепер є нажближчим співробітником Мубарака. Могієддін заповів персональні зміни в кабінеті, але підкреслив тяглість політики, що наголошене залишенням найважливіших постів у кабінеті, тобто міністра закордонних справ і міністра оборони в руках дотеперішніх міністрів.

(Закінчення на стор. 5)

В Америці

НАЗИВАЮЧИ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ по імені, представники американського жидівства, зібравшись у нюйоркському готелі Рузвелт однозгідно заявили, що СССР являється головним джерелом антисемітизму і антисемітських публікацій, які потім розсилаються по цілому світі. Крім того совєтські чинники переслідують людей жидівської національности індивідуально і унеможливлюють їм виїзд до Ізраїля чи інших країн західньої гемісфери. Виїзд жидів з СССР досягнув найнижчого рівня в остніх десятьох роках. Сіймур Лечман, голова нюйоркського комітету для допомоги совєтським жидам, заявив кореспондентам, що переслідування жидів совєтською владою і заборона виїздів становить тепер найпекучішу проблему від часу Другої світової війни. Згідно з інформаціями Лечмана, тільки 9,000 жидів могли покинути Совєтський Союз у порівнянні з 51,000 в 1979 і 21,000 в 1980 роках. На його думку це катастрфальний стан, якщо враховувати, що ситуація гіршає з огляду на посилену антисемітську кампанію в різних совєтських публікаціях. Він повідомив, що вже 85,000 осіб підписали листа-петицію до Леоніда І. Брежнєва. Між підписаними є такі відомі особи, як сенатор Алфонс Д'Амато, президент Міської ради Ню Йорку Карол Беллами, конгресмен Теодор Вайс та інші.

СЕНАТОР ЧАРЛЗ ПЕРСІ, побуваючи з триденною приватною візитою в Ізраїлю, зустічався там з прем'єром Менахемом Беґіном й іншими політичними діячами. У розмові він порушував і критикував ізраїльське становище щодо Ґоляндських височин анексованих Ізраїлем і звертав увагу, що співпраця між Єрусалимом і Вашінгтоном може погіршитися, якщо ізраїльський уряд не змінить свого наставлення до узгідненого вже раніше становища, яке має запевнити мир на Близькому Сході. Сен. Персі рекомендував тамошнім політикам „не перетягати струни".

ВТІКАЧ ІЗ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ, 28-річний Ніколай Тарасов покінчив самогубством у Портленді, Ореґон, з тієї причини, що він залишив біля Ленінґраду дружину і дочку, яких намагався стягнути до З'єднаних Стейтів Америки, але ніхто не хотів допомогти йом у цих стараннях. Розчарувавшись таким байдужим ставленням до долі його родини, Тарасов приїхав до Ню Йорку і намагався переконати совєтського консуля, щоб він видав йому поворотну візу до СССР, але й тут він не мав успіху — Совєтський Союз відмовив йому повороту на батьківщину. У розпачі Тарасов продав все, що було його власністю, переслав гроші на адресу дружини, а потім покінчив самогубством, зіскочивши з високого моста. Все це розповів кореспондентам приятель Тарасова Ілля Адамідов.

ЛЕТУНСЬКА КОМПАНІЯ „ЕР ФЛОРИДА" проголосила зниження цін на полети між Ню Йорком і летовищами на Флориді до 107 долярів в одну сторону під час тижня і до 127 під час вікенду. Очевидно, інші летунські компанії одна за одною почали знижувати ціни, але ще не всі проголосили своє рішення.

З ПОЛЬЩІ НАДХОДЯТЬ РІЗНІ ПОГОЛОСКИ

Варшава, Польща. — Не зважаючи на те, що варшавський режим, зглядно Військова рада національного спасіння, намагається заспокоїти населення в Польщі і західні країни про стабілізацію життя і привернення спокою, з Варшави все ще надходять різними шляхами контроверсійні і неприхильні до теперішнього режиму інформації, що їх передають на Захід пресові агентства і дипломати.

Одні джерела говорять, що ті провідні члени вільної профспілки „Солідарність" які уникнули арешту, розпочали за згодою Леха Валенси тихі переговори з представниками Військової ради і уряду прем'єра Войцєха Ярузельского; інші кажуть, що покищо немає жадних формальних переговорів, аж до часу задоволення вимог „Солідарности", що їх, як передумову, поставив представникам уряду Л. Валенса. Між вимогами Валенси на першому місці стоїть звільнення усіх профспілкових активістів і створення незалежної комісії з представників уряду, профспілки і Католицької Церкви, яка мала б розглянути обвинувачення висунені проти заарештованих членів „Солідарности".

Агентство Ройтерса повідомило в неділю, 3-го січня ц.р., що Станіслав Цьосек, представник уряду відповідальний за профспілки в Польщі, і речник „Солідарности" Станіслав Русінек вже відбули вступні розмови, але Русінек вимагав від уряду, щоб після кожних розмов він мав змогу зустрінутись з Л. Валенсою, щоб поінформувати його про перебіг розмов. Також стало відомо, що військовий режим не вимагатиме гострого покарання робітників сталеварень в Катовіцах, які були арештовані в наслідок насильної ліквідації страйку військом і спеціяльними відділами поліції. Варшавське радіо також повідомило, що від часу проголошення воєнного стану в Польщі було звільнено понад 90 високопоставлених партійних функціонарів, в тому числі воєвідських керівників, які, згідно з інтерпретацією ЦК ПОРП, не давали собі ради і дуже ліберально поступали у відношенні до страйкуючих робітників й інших „підривних елементів".

Не змінився, а радше погіршився економічний стан в Польщі. Теперішні керівники перевели частинну девальвацію польського золотого, щоб достосувати його до західньоевропейської валюти і підвищили ціни на майже всі товари, зокрема енерґетику. Наприклад, ціни ва вугілля піднесено аж на 500 відсотків, природний газ на 250, нафту і нафтові вироби на 300 і т.д. Це означає, що від тепер також значно піднесуться ціни на імпортовані товари.

Варшава і Москва посилили також пропагандивну кампанію проти ЗСА і президента Роналда Реґена зокрема, закидаючи йому „варварське поступування" у відношенні до Польщі і „підступи", якщо йдеться про західньоевропейські країни, які не поділяють думок Вашінгтону.

Варшавські диктатори з т. зв. Військової ради погодились зустрінутись з представниками Европейської економічної спільноти у Варшаві, яким польський уряд зумів заплатити 350 мільйонів долярів у відсотках за позички. Уряд В. Ярузельского поробив також інші заходи, щоб зменшити неґативне відношення Заходу до Польщі. Цю обставину політичні спостерігачі пояснюють слабістю режиму і майже повним провалом його заходів.

Розходження всередині західнього бльоку поглиблюються

Вашінгтон. — Москва заатакувала політику ЗСА й обвинувачує президента Роналда Реґена після проголошення американських санкцій проти неї у зв'язку з подіями в Польщі і її ролею в них, що він повертається до холодної війни. Союзники ЗСА з НАТО покищо ЗСА не підтримали, ані зі свого боку ніяких протизаходів проти Москви не рішили, а навпаки прийнаймні деякі з них висловилися неґативно про американські санкції.

Члени Европейського спільного ринку, до якого входить 10 держав Европи, рішили на конференції міністрів закордонних справ тих держав у Лондоні відбути наступного тижня спеціяльну конференцію, присвячену справам Польщі. 15 членів НАТО нараджуються в головній квартирі тієї організації в Брісселі, чи таку конференцію в справі Польщі та ролі Совєтського Союзу в заведенні в ній воєнного стану та започаткування репресій проти населення на велику скалю на форумі НАТО відбути, а якщо так, то коли. Уряди деяких держав НАТО неофіційно висловили свої застереження до американських санкцій проти Москви, а Західня Німеччина прийняла з усіма почестями віцепрем'єра Польщі Мєчислава Раковского, який прибув до Бонну на переговори в справах політичного й господарського характеру. Канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт згідно з раніше устійненим пляном прибуває до Вашінгтону у вівторок, 5-го січня 1982, і одною з головних справ в часі його розмов з американськими чинниками будуть власне події в Польщі та активна і керівна роля Москви в них.

На нарадах Соціялістичного інтернаціоналу, які відбулися в Парижі у вівторок, 20-го грудня м.р., різні соціялістичні партії на чолі з французькою займали тверду поставу проти воєнного стану в Польщі та переслідування населення військовим режимом і арешти робітників, а в першу чергу провідників вільної профспілки „Солідарність", а речники західньонімецької соціял-демократичної партії протиставилися їм. У висліді дійшло до компромісової ухвали, яка тільки передала бажанняя Соціялістичного інтернаціоналу, щоб „сторонні сили не вмішувалися у внутрішні польські справи".

Прем'єр федерального уряду Канади, П'єр Трудо, висловився проти санкцій і заявив „всі держави повинні респектувати право Польщі на свій лад полагодити свої проблеми". В Західній Німеччині і у Вашінгтоні офіційні чинники передбачують важкі, а може навіть бурхливі наради з канцлером Шмідтом у часі його візити у Вашінгтоні. У своєму інтерв'ю з пресою, яке він мав в Санібел, Флорида, де він перебуває на вакаціях, Шмідт на запити репортерів про його становище до санкцій проти Москви, запроваджених президентом Реґеном, давав вимінаючі відповіді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вони продовжують боротьбу

Ще один не рожевий рік проминув для українських правозахисників. Якраз рік тому, підсумовуючи здобутки і втрати українського руху опору нелюдському режимові в Україні, „Свобода" назвала рік 1980-ий Чорним Роком. Не ясніший був і рік 1981-ий в Україні для споборників святої волі, як назвав би їх — українських борців за волю — Шевченко.

Розпочався цей рік, що оце кладеться йому підсумок, як занотовано на сторінках щоденника, зверненням Спілки Українських Журналістів Америки в обороні Вячеслава Чорновола, чільного українського правозахисника, талановитого фахівця-журналіста, що це якраз його „Лихом з розуму" все зайнялось і запалало вже в 1966 році, коли цей епохальний твір і опору „перша ластівка" на Заході появився друком, а в українському самвидаві кілька місяців перед тим. СУЖА кликала українську громаду в діяспорі виступити інтенсивніше на оборону Чорновола, сподіваючись, без надії — сподіваючись, — що В. Чорновола вдасться вирвати з неволі і він прибуде за кордон, як це сталося досі невеличкій жменьці українців-дисидентів.

Вячеслава Чорновола не випущено. Навпаки — раз-у-раз чуємо знову про нові переслідування для нього. День Солідарности на початку січня, завдяки ініціятиві Чорновола в 1972 році, десятий раз відзначатимемо 12-го січня. Тут і там і в році 1981-му спалахнув протест, різної напруги й різного успіху, в користь багатьох політв'язнів у СССР, а їх багато і їх число зростає. Протест спалахує й спадає, бо тяжко концентруватися на одному в'язневі, коли Самвидав приносить все нові й нові повідомлення й нові імена, або імена заарештованих поновно, бо не покаялися вони, бо вони „не стали на шлях поправи". Кількість цих повідомлень велика, список імен такий довгий, що ми вже не можемо всіх пам'ятати, а їх все більше і більше... Вони свідомо стають в лави борців Груп захисту і просто, діючи одинцем.

І якраз ця готовість українців під займанщиною йти свідомо на муки тюрем і заслань дивує нас, часом заскакує своєю „незрозумілістю", і викликає наш подив, любов і майже почуття обожування їх, оцих новітніх героїв. Або й докір висловлює дехто, мовляв, сиділи б тихо — і фізично збереглися б..А всі ми разом хочемо пояснити це явище собі. Проте. Не все можна збагнути, не все зрозуміти, не все пояснити, особливо, коли міряти їх, українських борців, нашою міркою вигоди і безпеки, що ось були б і для них, якщо б вони стали „слух'яними". Але ж ні — „ідуть борці на муки — щоб пішли правнуки..."

Пояснення тут одне: саме життя керує тими і іншими людськими вчинками і суть справи ось закодована у цих словах одного дисидента, що їх тут варт перефразувати: шукати коріння цього руху треба в царині містичній, тобто в тому джерелі, з котрого народжується Доля...

У цей Новорічний час і в Різдвяні дні легше зрозуміти на перший погляд „іраціональність" дій усіх правозахисників. Але Розп'ятий, що народився для нас усіх, щоб показати нам Найвищу любов — жертву навіть свого власного життя за ближнього свого, пояснює нам і вчинки борців за волю, борців національних і людських прав в Україні: вони не можуть турбуватися лише про власну безпеку і власний добробут, поки гніт, безправ'я і насильство панують над їхнім народом. Тому вони ставлять чоло окупантові не рахуючись з тим, яку ціну вони платитимуть за це.

Іван Кедрин

ТЯГАР ПРЕЗИДЕНТА

Коли в минулому тижні президент Роналд Реґен переводив свою чергову пресову конференцію, то коло 300 журналістів ко-коментаторів і мільйони глядачів телевізорів пильно стежили за його вступною заявою проти Совєтського Союзу, як справжнього спричинника трагічних подій у Польщі і за його відповідями на запити, що стосувалися суто політичних чи економічних справ. Треба було подивляти заяву Президента, що „хто хоче погасити смолоскип свободи, той попече собі пальці" і його зручність виминати ясну відповідь на ті запити, які дістануть відповідь щойно від подій в майбутньому. Але не відомо, чи багато осіб звернуло увагу, як за той несповна рік урядування Реґена — він постарівся. В інтерв'ю з журналом „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" Президент висловив „вдоволення" своїм першим роком урядування, бо він, мовляв, мав у цьому році успіхи. Очевидно, що він може бути вдоволеним, бо насправді осягнув від Конґресу — від обох його Палат — усе, чого забажав: бюджет, підвищення видатків на оборону, схвалення продажу Савдійській Арабії контроверсійних „шпигунських" літаків, видатки на нові роди стратегічної зброї — він переконався, що консервативні демократи у Палаті Репрезентантів голосують із республіканцями і що республіканська більшість у Сенаті є йому вірна. Його вигляд і його поведінка вказували, що він неначе забув уже про атентат проти нього, що його перевів 30-го березня ц. р. у Вашінґтоні молодечий маніяк Джан Гінклі.

Роналд Реґен заповів у згаданому вище інтерв'ю, що він у 1982 році буде продовжувати свою політику, наставлену на зрівноваження бюджету коштом скреслення велетенських більйонових сум з різних позицій усіх ділянок державного життя, бо він уважає, що щорічний державний дефіцит є найпершою і найважливішою причиною інфляції і всієї економічної кризи, яку переживає Америка. Він вірить, що зменшення прибуткового податку спонукає людей до інвестування грошей в різні підприємства і до пожвавлення торговельного руху в країні, — він вірить, що тільки приватна ініціятива і приватне суперництво доведе до обниження цін і безробіття і він противиться всім тим видаткам, які грозять зростом державного дефіциту. Реґен твердить у своєму інтерв'ю, що він „вдоволений" бо президент американської великодержави не може казати, що він „невдоволений" — він знає, яку катастрофу в ділянці масових настроїв спричинила би заява сповнена песимізму, а не оптимізму.

А проте — за несповна року перебування у Білому Домі Роналд Реґен постарівся. І видно на ньому той тягар президентури, під яким деякі його попередники вгиналися, а й заламлювалися. У всякому разі — треба підождати до кінця першої каденції урядування Роналда Реґена, чи він тоді теж буде дійсно, а не тільки реторично, „вдоволений", бо історія двохсотлітнього існування З'єднаних Стейтів із їх сорока, включно з теперішнім, президентами виявила, що насправді мало, дуже мало, мешканців Білого Дому виходили відтіль з почуттям вдоволення, а не з почуттям гіркости, розчарування чи нестерпної втоми.

З отих сорока президентів чотири згинули з рук злочинців: Абрагам Лінколн, 16-ий з черги президент, сидів 14-го квітня 1865 року у льожі театру у Вашінґтоні, коли невідомий йому актор, якому нічого злого не вдіяв, застрілив його. 20-ий з черги президент Джеймс Ґарфілд — прострілений важко на залізничному пероні у Вашінґтоні 2-го липня 1881 року помер у наслідку того поранення 14-го вересня того самого року. 25-ий з черги президент Вільям МекКінлі пострілений 5-го вересня 1901 року помер в наслідок поранення вісім днів пізніше. — Джан Ф. Кеннеді згинув 22-го листопада 1963 року у Далласі і по нинішній день є прерізні версії, хто фактично був його вбивником та з чиєї спонуки.

Але й поза тими трагічними подіями — різні президенти переживали різні трагедії. Дев'ятий з черги президент Вілліям Гаррісон, ставши президентом, як і Реґен, щойно на 68-му році життя — перестудився під час інавґураційної церемонії, дістав запалення леґенів і помер у тому самому році 4-го квітня 1841 року. — 18-ий з черги президент генерал Юлиссіс Ґрент, один із найпопулярніших в народі, збанкрутував в одному підприємстві після відходу з Білого Дому й опинився буквально без цента, помер 23-го липня 1885 року, закінчивши писати свою книжку на кілька днів перед смертю і не діждався тріюмфу, що його осягнула та книжка — близько півмільйона долярів з розпродажу. — 27-ий з черги президент Вілліям Тефт мусів зректися президентури, захворівши пістряком, і помер 8-го березня 1930 року. — 28-ий з черги президент Вудро Вілсон дістав мізковий удар, а це в наслідок страшенного схвилювання, коли Сенат відмовився ратифікувати Версальський договір, складений з його безпосередньою участю, та відмовився дозволити на приступлення Америки до Ліґи Націй. Його нездібність до праці скривали лікарі і вдова місяцями, він помер 13-го лютого 1924 року. — Френклин Рузвелт був

(Закінчення на стор. 5)

З господарського життя

З Бонну повідомили, що польські державні чинники почали вплачувати відсоткові належності, які мусіли були бути заплачені до 31-го грудня 1981 року. Так само деякі американські банки, яким належалися такі самі вплати, повідомили про часткові переливи готівки на сплату тих відсотків. Одначе як німецькі, так і американські банкові кола повідомили, що тут ідеться тільки про частинну вплату, та при цьому вони висловили думку, що сучасній Польщі не під силу заплатити цілу суму припадаючих відсотків. Ціла сума відсотків від кредитів, які мали бути сплачені перед 31-им грудня 1981 перевищає 500 мільйонів американських долярів, а тих Польща не має, ані невідомо, чи СССР захоче їй у тому допомогти. 4-го грудня ц.р. — західні банки погодилися відкласти сплати — 2,4 більйона долярів боргу польського уряду, але під умовою, що до 31-го грудня 1981 року будуть вплачені всі припадаючі тепер і залеглі відсотки, що давало суму понад 500 мільйонів долярів. Після невиконання цього дефінітивного домовлення західні банки могли б проголосити невиплатність польського уряду. Одначе вплату на рахунок тих відсотків, хоча яка вона маленька, банки трактують як вияв доброї волі і назагал згідні й далі чекати на свої гроші.

Президент Реґен заакцептував зменшення видатків у проєкті державного бюджету на 1983 рік в сумі 30 більйонів долярів. Бюджет цей обіймає протяг часу від 1-го жовтня 1982 року до 1-го жовтня 1983 року. Не зважаючи на таке поважне скорочення видатків, з Бюра бюджету повідомляють, що дефіцит у тому бюджетовому році передбачений на коло 110 більйонів долярів, а може навіть бути вищий. Бюро бюджету пропонує знайти нові джерела доходів, а їх можуть дати в першу чергу нові податки, або підвищення — дотеперішніх. Проти обидвох альтернатив виступає Президент, але, як повідомляють з його оточення, в обличчі конечности його спротив проти збільшення податкових впливів слабне. Спершу Президент був рішений не дозволити на будь-які податкові підвишки після прийняття Конґресом закону про 25 відсотків знижки на протязі трьох років. Бюджет, затверджений Конґресом на 1982 рік, передбачує дефіцит у сумі 99 більйонів долярів і в ньому можуть бути тільки невеликі пересунення. Одначе непередбачені видатки можуть піднести і цей дефіцит.

У Японії затверджено бюджет на 1982 рік, який починається 1-го квітня 1982 року. Той бюджет — найнижчий за останніх 26 років. Японському урядові пощастило втримувати інфляцію у висоті 4-ох відсотків річно, підносити постійно продукційність своїх робітників і таким чином якість і ціну японських виробів втримувати на дуже конкуренційному рівні. Практично, японська індустрія спроможна витримати конкуренцію промислів усіх великих промислових країн, якщо їй дати ті самі ринкові умови. Державні чинники Японії, які мають великий вплив на господарське життя країни, передбачують великий зріст унутрішнього спожиття в Японії, що допоможе японській індустрії втримуватися на висоті та зменшити тиск на закордонні ринки. Тиск Японії на закордонні ринки і їхні конкуренційні можливості є постійною кісткою незгоди між японцями і їхніми союзниками, які не можуть успішно протиставитися імпортові японських товарів.

Світовий збіжжевий ринок передбачує великі пересунення в 1982 році, а навіть чималу надпродукцію. У великій мірі — це залежить від американського фармера, який є головним світовим продуцентом збіжжя і кормів. Загострення відносин із СССР, правдоподібно, неґативно відіб'ється на загальній сумі закупу Совєтським Союзом американського збіжжя, Арґентина робить усі заходи для збільшення свого місця в світовій торгівлі збіжжя, а так само й інші країни. Навіть такі країни, як Південна Африка й Тайланд збільшили засівну площу й поробили заходи для великих жнив. Уже тільки три місяці ділять нас від жнив у країнах південної півкулі і ті жнива великою мірою вкажуть на нову ситуацію та нові напрямні збіжжевої продукції в світі.

Департамент торгівлі, який видає щомісячно звіти про стан господарської діяльности в ЗСА, повідомив, що спад тієї активности в листопаді буде значно менший як у попередньому місяці. Дотеперішні дані вказують, що цей спад буде коло 0,3 відсотка. Все таки секретар торгівлі висловив думку, що активність індустрії буде обнижуватися далі й тому треба рахуватися із зростом безробіття, яке тепер виносить 8,4 відсотка всієї працюючої сили ЗСА. Предсідник Ради економічних дорадників президента Реґена Моррей Вайденбавм висловив вдоволення з того приводу, що листопад під господарським оглядом був кращий, як була загальна думка. Так само приватні економісти висловили своє задоволення з того приводу.

Дефіцит торговельного обороту ЗСА за листопад виніс суму 4,41 більйона долярів. Таким чином дефіцит торговельного обороту за 11 місяців 1981 року дійшов до 38,4 більйона долярів. Це на два більйона долярів більше як минулого року, але значно краще як було у рекордовому під оглядом дефіциту торговельного балянсу 1978 року. У 1978 році дефіцит торговельного балянсу зі закордоном осягнув 42,4 більйона долярів. Зате, як сказав секретар торгівлі Малколм Болдридж, дефіцит 1981 року перевищить значно дефіцит 1980 року. Урядові економісти висловили побоювання, що під тим оглядом грудень випаде гірше як листопад.

Володимир Жила

ДВІ КНИЖКИ

Микола М. Палій, „Дудьо і я" і „Романтична Україна". Буенос-Айрес, 1980

Усі свої позитивні функції книжка зможе виконати лише тоді, коли вона буде змістовною і зацікавить широку читацьку публіку. Звичайно, для цього хотілося б від автора мати цікаве зображення подій і вчинків персонажів, змальованих у певній послідовності. Читача, як знаємо, приваблює чіткість розповіді, цікаві описи, оригінальні роздуми автора, його заглиблення в людський характер під яким розуміється форма вияву ідейно етичного змісту твору. Ці прикмети з усією яскравістю викладу знаходимо в весняній розповіді під осінь Миколи М.Палія, „Дудьо і я".

Спинимося на деяких елементах структури, за якими цей твір, що складається з семи окремих розділів, зчленюється у нерозривну цілість. Насамперед, це точка зору автора, що в своїй розповіді збирає в один фокус увесь образний матеріял, виявляє найістотніше з свого досвіду й чітко змальовує постать Дудя. Він пише: „Ми глянули один на одного і ніби застигли. Дудьові сірі очі стали помалу набрякати слізьми і заливати його неспокійні зіниці. Прикований у такій позі до нього, я намагався закарбувати в своїй пам'яті всі деталі цієї небуденної людини та запам'ятати її безмежну добрість" (стор. 72).

Автор вибирає з цілости матеріялу найнеобхідніше й найважливіше й тому в розповіді немає нічого зайвого. Його Дудьо це досить безпосередній характер, може трохи наївний, але зате дуже добросердечний. Його добросердечність не винятково, а природна. Наведемо для прикладу слова автора: „Чому якраз ви, Дудю ? З усіх тих людей, що тут були ніхто не простягнув нам своєї долоні. Справді: чому якраз він ? (стор. 43). Цим уривком автор майстерно передав характер світовідчування Дудя — галицького жида, зробивши його мірою прекрасного для минулої доби в нашому житті. Водночас він здобув наші симпатії для цієї досить кольоритної особи. Для цього задуму більше й не треба нічого, бо за ним промовляє логіка самого життя. Тут свідчить кожен епізод і навіть кожна подробиця, що служать цілости розповіді безпосередньо чи посередньо, розкриваючи в особі Дудя усі ці подробиці, вихоплені з потоку часу та спрямовуючи їх на розкриття його характеру.

До свого твору автор взяв за мотто слова А.Ґільєна з твору „Мрії ткача": „Почнемо, як казку. Бо історія, яку я вам розкажу, така гарна, така чудова, як казка". Це мотто вдало визначає своєрідність розповіді й відразу настроює читача на її казковість.

„Романтична Україна" (шкіци, гумор і сатира) складається з двох частин: „Скреготали сороки" й „Дорогами й доріжками". У першій частині 25 нарисів, а в другій частині всього десять нарисів. У них автор змальовує підмічені ним у житті факти, події, людей. Знаючи всесторонньо життя української еміґрації, він часто вникає в його внутрішній зміст, виявляє його суспільне значення та кольоритно відтворює його в образній формі. Чуйно, виловлюючи пульс сучасности, Микола Палій шукає за смішним у житті, яке він зображає у беззлобно-добродушному, жартівливому тоні. Його гумор зовсім природний і він піддає осміянню здебільшого часткові недоліки його персонажів, дошукуючись у них смішних рис.

Характери його персонажів виявляються не тільки за допомогою окремих рис, конкретних дій і вчинків, але також за допомогою їхніх прізвищ. А вони у Палія різноманітні, достосовані до обставин, як, наприклад: Фуркало, Кашоїд, Тупкало, Полатайко, Писконіс, Клиномаха, Котило, Цалапута, Придушило, Натягач, Відгадайло тощо. При чому, це не випадково вигадані прізвища, вони повністю достосовані до вимог окремих нарисів і наділені як правило рисами підступности, егоїзму, іронії, захоплення брехнею тощо. Тому навіть не вникаючи глибоко в суть їхньої образної системи можна легко зрозуміти риси того чи іншого персонажу та навіть частинно й сам зміст нарису. Микола Палій робить це дуже вміло, бо нариси його порівняно короткі, а проте в цілому добре осмислені, так що легко можна відчути їхню красу та витлумачити їхній зміст.

Наведемо приклад з нарису „На культурній розмові", де автор говорить про звичайну вивіску: „Місце першої якости в гарному положенні. Чарівний краєвид. Райська тишина. Хто раз познайомиться з нашим цвинтарем, той уже більше його не лишає" (стор. 25). А проте, ці слова здатні розбудити думку, зачіпити емоції та створити яскраве уявлення й, таким чином, послужити розвиткові образного мислення.

В іншому нарисі „Велика поміч", автор радить читачам жити по-культурному, „як пристало вибагливому американцеві". Цю пораду він отримує від лікаря Янка Дудлика, що добачає ознаку культурности в користуванні телевізором. „Того вечора ми вже сиділи з теле-

(Закінчення на стор. 5)

Микола Чировський

ПАПСЬКІ ЕНЦИКЛІКИ ПРО СУСПІЛЬНИЙ ПОРЯДОК

(З нагоди енцикліки про людську працю)

I

Недавно Папа Іван Павло II проголосив свою нову соціяльну енцикліку „Про людську працю", „Ляборем еґзерценс", яка мала появитися 90 років після першої цього роду енцикліки „Про нові справи", „Рерум Новарум", що її зладив Папа Лев XIII наприкінці минулого сторіччя.

Сорок років після появи енцикліки „Рерум Новарум", Папа Пій XI був проголосив своє навчання в енцикліці „Сорок років пізніше", про суспільно-господарські справи, а в п'ятдесятих роках Папа Іван XXIII висловив погляди Католицької Церкви на ці самі проблеми в найновіших часах у енцикліці „Мати і вчителька", „Матер ет маґістра".

В усіх цих енцикліках переводиться ця сама християнська думка на економічні теми, вірно віддзеркалюючи в модерній інтерпретації погляди отців Церкви давніх часів на справедливість, доброту, милосердя і рівність усіх перед Богом, які повинні проникати суспільно-господарські процеси. Перш усього там йдеться про розв'язки суспільно-господарських проблем в дусі християнської етики і моралі, відкидаючи зматеріялізовані і екстремні тенденції лібералізму і соціялізму. Господарське життя, на думку енциклік, не є метою самою в собі, а шляхом до матеріяльного добробуту. Але воно має допомагати людству у виповненні його головної мети, а саме дійти до його сотворителя; самого Бога. Така є етично-теоретична основа енциклік, яку можна окреслити поняттям „етичного велферизму" економіки добродійности.

Етичний велферизм енциклік шукав сприємливого, посереднього і практично можливого шляху поміж скрайнім господарським лібералізмом в дусі дев'ятнадцятого сторіччя і господарського колективізму марксистської й інших лівих тенденцій. Повний образ етичного велферизму зарисовується чотирьома енцикліками в сполуці з їхньою інтерпретацією визначними християнськими економістами, соціологами й іншими мислителями.

Папа Лев XIII у своїй енцикліці „Рерум Новарум" дуже ясно і чітко стверджує, що ні соціялізм ні лібералізм не мають слушного погляду. Він каже, що „є ясним, що головний мотив соціялізму, спільність усіх господарських дібр, категорично треба відкинути, але що і ліберапістична доктрина, за якою держава має бути тільки ґарантом правопорядку, є теж фальшивою. Держава має стреміти до запевнення добробуту і приватного достатку.

Богом створений природний порядок має бути запорукою добробуру. Приватна власність, яка є мотивом для праці, є частиною цього природного правопорядку, спертого на природні закони. Одиниця має повне право на власну ініціятиву, працю, нагороду і свободу розпоряджуватися своєю власністю. Папа Іван XXIII доповнив це поняття, стверджуючи нові модерні форми приватної власности сьогодні, т. зв. корпоративну власність, розподіл між капіталом й ініціятивою і т. д. В кожному разі, однак, і Лев XIII і Пій XI підтримали своїм вченням думку, що приватна власність як і соціяльна установа є основою добробуту людини.

Однак в їхньому вченні приватна власність є нероздільно зв'язані із суспільною відповідальністю і суспільним обов'язком творити добродійні акти, спомагати бідних і потребуючих та й фінансувати всілякі суспільно-добродійні акції. Тобто, право приватної власности мало б бути нероздільно вбудоване в добробут і гармонію цілої спільноти, і його треба тому вживати згідно із засадами християнської моралі і етики.

Погляд на приватну власність, висловлений двома першими енцикліками і підтриманий двома — черговими, яскраво заперечував марксистській думці і спільності власности.

Заперечуючи скрайній лібералізм кінця XIX і початку XX сторіч, енцикліки намагаються накреслити правильне відношення поміж одиницею і державою. Держава існує для добра громадян і має допомагати їм в осягненні загального добробуту. Але виповняючи це завдання, держава має свої права і обов'язки. Держава не є тільки пасивним глядачем. Вона має право на публічну власність, має право накладати податки, вести публічні підприємства, формувати економічну політику, розв'язувати соціяльні питання, і унапрямлювати деякі індивідуальні міроприємства. Але щоби створити відповідний балянс поміж правами одиниці і обов'язками держави, енцикліка „Мати і учительки Папи Івана XXIII здефініювала принцип т. зв. допоміжности, тобто, що держава повинна інтервініювати в економічні процеси тільки допоміжно у таких випадках, коли одиниці і групи не змогли б ні проявити ініціятиви ні подолати завданням. Держава бо не має права замінювати приватної ініціятиви і приватних інтересів, але їм допомагати в ім'я загального добра. Моральний принцип справедливости „суум куікве трібуере" мав би бути критерієм для обмеження державної інґеренції в соціяльно-економічному процесі, та й охороною індивідуальних інтересів перед державним насиллям соціялістично-марксистського чи іншого державного тоталітаризму.

Принципи етичного вельферизму узасаднюють моральний аспект соціяльного законодавства, регуляції цін, засобів господарської стабілізації через фіскальну і монетарну політику, міроприняття проти монополій, реґуляції, ринку праці і таке інше, що вповні заперечує економічний індивідуалізм і лібералізм покрою laissez fair — laissez passer. Але тут ще раз треба підкреслити, що всіх цих ділянках зобов'язує закон державної допоміжности.

Енцикліки намагаються дати тривку основу для взаємовідносин між працею і капіталом, підкреслюючи, що обидва фактори є партнерами в економічному процесі, і що їхня співпраця має спиратися на солідарності, а не створювати між собою постійної боротьби у формі клясової боротьби. Страйки спочатку вважалися вчасними енцикліками, непотрібними перебоями в ефективному холі виробничого процесу, хоч вони їх явно не забороняли. Робітничі спілки мають бути вільними асоціяціями робітників, але вони не повинні надуживати своєї сили на шкоду капіталу і цілої громади. По суті, властиво тут треба рахуватися з трьома факторами, щоб могли гармонійно співпрацювати у виробничому процесі: робітники, капіталісти і держава. Така постанова заперечує рівночасно соціялізмові, признаючи ролю і інтереси капіталу, і лібералізмові, признаючи ролю правління і держави у балянсуванні економії йдучи за принципом допоміжности.

Енцикліка „Мати і учителька" намагалася дати якнайновішу інтерпретацію модерних господарських питань і проблем. Вона розглядає питання господарсько нерозвинених країн, домагаючись допомоги багатих країн цим першим. Одобрює субсидії для підупалих господарських ділянок, як, наприклад, сільсько-господарські субсидії. Енцикліка розглядає і питання т. зв. перенаселення, домагаючися тут добродійности і відкидаючи контролю уродин як моральне зло.

Раніш і енцикліка і їхня християнска інтерпретація підсувають ідею т. зв. корпоративної спільноти, де поодинокі соціяльні групи, економічні ділянки та й професії організувалися у великі корпорації, які , [illegible] кожна поодиноко заступалася б за інтереси в них згуртованого членства і де б одиниця находила кращу охорону своїх прав. При чому держава була б балянсуючим фактором.

Найновіша енцикліка „Про людську працю" із 15-го вересня 1981 року, „Ляборем еґзерценс", написала людина, що бачила варварське використовування робітника в країнах соціялізму і була попросту поражена трагічним пложенням робітника в країнах Центральної і Південної Америки. Останні події у Польщі вплинули на Папу Івана Павла II також дуже сильно і тому своєю енциклікою він взяв в оборону людську працю.

Нав'язуючи до Св. Письма, а тут перше усього до Книги Буття" і традиційного навчання Церкви про справедливість. Папа Іван Павло II стверджує, що праця є основною прикметою людини, і тому вона заслуговує на почесне місце в економічному процесі і на справедливу нагороду в розподілі національного доходу. Найновіший розвиток технології вимагає переоцінки соціяльно-господарських категорій думання.

Даючи компензату або винагороду за працю треба до робітника підходити як до людини. Капіталізм вийшов із фальшивої точки, підходячи до праці як матеріяльного фактора продукції, яку треба купити за можливо якнайнижчу ціну, щоб обнизити кошти виробництва для якнайбільшого зиску. Різні форми колективізму теж зійшли на манівці в тому відношенні через свій матеріялізм і недооцінку робітника як індивідуальної особи.

(Продовження буде)

Новий професіоналіст у Трентоні

Петро Роман Копаниця

На початку жовтня 1981 року після закінчення вимаганої Департаментом здоров'я стейту Ню Джерзі дворічної практики та відповідних практичних іспитів Петро Роман Копаниця одержав ліцензію похоронного директора в Ню Джерзі.

Петро Р.Копаниця народився в Трентоні 1958 року в родині загальновідомих наших громадян інж. Макара і Дарії Копаниців, які крім нього мають ще сина Ореста і доні — Марту і Тересу.

Початкову і середню освіту Петро одержав у місцевих католицьких школах. Рівночасно він був учнем суботньої школи українознавства при українській католицькій церкві св. Йосафата в Трентоні, а відтак закінчив вищий курс українознавства приватної школи тепер вже покійної проф. Павлини Левицької.

Після закінчення Мерсер Кавнті коледжу в Трентоні, вступив до Американської академії — МекАллістер інституту похоронних обслуг в Ню Йорку, яку закінчив у вересні 1979 року. В той час склав також всі вимагані іспити перед крайовою і стейтовою — комісіями. Безпосередньо після закінчення студій в академії починає обов'язкову в Ню Джерзі дворічну практику — у Заведеннях Сміт і Сміт у Спрінгфілді, Н.Дж., а відтак у Заведеннях С. Віновіча в Трентоні.

Одержавши стейтову ліцензію похоронного директора П. Копаниця і надалі залишився працювати в заведеннях С.Віновіча.

Вся родина Копаниців є членами української католицької парафії св. Йосафата в Трентоні, а також членами 245-го Відділу Українського Народного Союзу і 149-го Відділу СУК Провидіння.

Михайло Мартиненко

80-річчя Ольги Пеленської відзначили в Мюнхені

На столі паска і пасочки, які Ольга Пеленська призначила для тих, що живуть в старечім домі і для дітей Українського інтернату в Мюнхені.

Українська патріотка і заслужена громадянка Ольга Пеленська 7-го вересня 1981 року відсвяткувала 80-річчя свого народження.

Хто ж не тільки в Мюнхені, але й з-поміж багатьох українців, які приїжджали не лише з Европи, але і з-за океану, не знає п-і Олі, дім якої був пристановищем для приїжджих осіб. Вона завжди мала час і охоту порадити, з усміхненим обличчям і сердечним запрошенням. Недарма на Зустрічі-ювілею з цієї нагоди зібралася велика кількість громадян, щоб її привітати і сердечно побажати ще довго бути порадницею й опікункою тих, що потребують.

Всі організації вітали її, а найбільше любить її наша молодь. От що пишуть пластуни з цієї нагоди: Чому наша шановна Ювілятка так нам дорога, близька і всім знана? — Скільки було в Мюнхені за довгі роки імпрез церковного, громадського, культурного характеру, де не приклала б рук до праці, не допомогла б, не була присутня наша дорога пані Оля? Дуже мало! І лише тому, що пані Оля не була в Мюнхені, або нездужала. Про діяльність пані Олі вже багато сказали. На підставі того можемо справедливо ствердити, що життя п-і Олі йде під кличем: усі сили, все знання, всю працю віддавати українській Церкві, українському народові, українській громаді, дітворі і молоді... кожного гостя, знайомого і незнайомого, вітала з усмішкою, випитувала про його проблеми і щедро вгощала. За прадавнім звичаєм: „Гість у дім, Бог із ним". І старші і молодші приходили до неї. Вона своїм життям, поставою і працею давала приклад іншим.

Пластуни за великі заслуги і опіку над ними, дали їй іконку 'Богоматері', „Почесну грамоту" та надали титул „Пластова Мама".

Приємно читати в европейських газетах статті при знання і пошани для людини, що все своє життя присвячує своєму народові, а особливо молоді.

Ольга Соневицька

Успішна участь українців у фестивалі в Канаді

Торонто має Каравану, а Вінніпеґ свою Фолкльораму, де етнічні групи щорічно представляють свої національні культури, традиції й мистецтво та тим збагачують багатокультурну мозаїку канадського суспільства. Мешканці Лондону, Онт., долучилися до цього фестивалю своєю Кавалькадою.

Українська громада в Лондоні взяла 1981 року перший раз участь в Кавалькаді та під патронатом місцевого відділу Комітету Українців Канади в співпраці з Українським Центром влаштувала Український Павільйон у приміщеннях цього Центру. Відділ УККА успішно зайнявся мистецькою частиною, а УЦентр — харчами та напитками

У п'ятницю, 25-го вересня 1981 року д-р Рослицький, голова місцевого відділу КУК, спільно з Савчуком, головою павільйону УЦентру, офіційно відкрив український павільйон словами „Вітаємо". Танцюристи танцювального гуртка „Золота пшениця" хореограф Хритина Филипович, та хор „Барвінок" під диригентурою п-і Олійник, обидва при УЦентрі, своїми виступами захопили публіку, яка бурхливими оплесками нагороджувала красу української культури й мистецтва.

На протязі наступних двох днів мистецьку програму Українського павільйону доповнили танцювальний гурток „Тирса" з Бирлінгтону під мистецьким керівництвом Славки Куземки, Романа і Христини Пугачів та чудовими виступами бандуристів „Кобзарі" з Сейнт Кетеринс під диригентурою Митулинської.

Лондонці зокрема були захоплені мистецькою виставкою в українському павільйоні, яку уміло та взірцево приготовили п-і Рослицька, Леся Щур-Храплива, п-і Слюсар та інші.

Участь української громади Лондону в Кавалькаді була дуже успішною. Понад 6,500 відвідувачів побачили українські культуру та мистецтво; багато з них залишилися у залі, щоб побачити вдруге виступи наших мистецьких ансамблів. Українські страви також мали не менший успіх.

Після трьох успішних днів д-р Рослицький закрив офіційну частину та подякував всім, які спричинилися до успішного показу наших українських традицій та культури перед громадянством Лондону.

Королева українського павільйону Ольга Медиська подякувала всім присутнім за численну участь, організаторам — за успішно переведену працю.

Велике признання належиться місцевому відділу КУК під проводом голови д-ра Рослицького та Українському Центру під проводом голови Савчука, які поставили українську громаду на головне місце багатокультурного канадського Лондону.

Сподіваємося, що українська громада в Лондоні, Онтаріо, буде далі репрезентувати українську культуру та традиції канадської багатокультурности в щорічних них святкувань Кавалькади в Лондоні.

Анастазія Зварич

Пам'яті Лавра Кемпе

Двадцять сьомого січня 1981 року відійшов з цього світу мій батько св.п. Лавро Кемпе. Перебув тут повних 79 років. Дійсно жив. Не пересувався сумно, байдуже, пасивно попри людей, як хмара.

Народився св.п. Л.Кемпе 22-го серпня 1901 року в Володарці, біля Києва. Зі школи втік до війська і був організатором повстання в 1918-1919 роках. Брав участь у Першому Зимовому поході в складі сотні, першого кінного полку Чорних Запорожців Армії УНР. Мав рангу юнака, бо був юнак і ще довго по війні таким залишився. За все своє життя ранги собі не підвищував, бо хоч перестав бути юнаком, проте не став ні поручником, ні полковником, ні капітаном. За хоробрість його відзначили Залізним Хрестом.

Під час війни двічі перехворів на тиф, був тяжко поранений і частинно стратив слух, але молодість перемогла всі рани, бактерії, віруси, і він цілий та здоровий опинився в таборі інтернованих у Каліші. Там продовжував свою освіту, бо між полоненими були професори, мистці, музики, малярі, вчителі, співаки, актори, режисери, з яких одні зорганізували гімназію, інші — різні курси.

Дякуючи впливовим українцям, Лавро Кемпе опинився на волі, але не мавши відповідних документів, тільки так званий паспорт Нанзена, він не міг ані дістати праці, ані постійно десь замешкати, так що був змушений вступити до колишнього прифронтового театру під керівництвом Кречета.

Відтоді його життя було зв'язане з театром, спочатку в Польщі, потім у Галичині. Як актор, організатор, режисер — він брав участь у всіх фазах розвитку українських об'їздових театрів. Перед 1939 роком був каталізатором сполуки театрів „Заграва" (режисер Володимир Блавацький) та ім. Івана Тобілевича (режисер Микола Бенцаль). Цей акт об'єднання мав велике значення, бо в наслідок цього покращала матеріяльна доля акторів, та, на жаль, невдовзі у Коломиї помер на удар серця Микола Бенцаль вибухла Друга світова війна і вся структура життя, не тільки театрального, почала швидко мінятися. Новотворений з „Заграви" та з тетру ім Тобілевича театр ім Котляревського опинився, під час большевицької окупації, у Львові. Колишній Великий польський театр став бастіоном української Мельпомени.

В 1940 році мої батько й матір зі мною переїхали у Станиславів до театру ім. Івана Франка (також колись польський театр). В 1944 році театр вийхав до Кракова на Б'єляни, потім у Німеччину й Австрію, де обслуговував українські робітничі табори. Під кінець війни цей театр опинився в Лінцу. Через тиждень актори працювали під землею у фабриці, а в суботу і неділю грали або „Запорожець за Дунаєм", або „Наталку Полтавку" і часом, здається, „Чорноморці" для робітників у Баварії, в Тиролю, Штаєрмарку.

В 1948 році батько приїхав в Канаду, де відразу поринув у організовання українського театру. Він ставив вистави різного характету, з яких найкращі були: „Катерина", „Лісова пісня", „Украдене щастя", „Гуцулка Ксеня", „Шаріка", „Король стрільців", „Чар одностр0ю", „Мужчина з минулим".

Він написав скрипт і був режисером фільму „Скарби України", що його фінансував д-р Вахна.

Під кінець життя його можна було побачити між ветеранами, в Суспільній Службі, на різних імпрезах, в галерії КУМФ.

У середу 21-го січня він колядував і розважав гостей на спільній вечері Суспільної Служби, в суботу 24-го січня був на бенкеті в Роял Йорк готелі на відзначуванні Свята Державности, в неділю був на концерті в Месі Голл, а у вівторок помер.

Мій тато, як вояк, актор, людина залишив частину себе в усьому, що він робив, творив, дораджував. Якби він міг сказати, як він хотів би, щоб його запам'ятали, то, я думаю, сказав би, щоб пригадували гарні, радісні, цінні моменти його життя, щоб пригадували його вклад в українські Визвольні Змагання, в українську культуру, театральне мистецтво. Щоб пригадували його добрі поради, думки, завваги, які він висловлював, щоб згадували те, що від нього навчалися і щоб згадували його з усміхом.

Віра Ке - Плавущак

ВІСТІ

УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ ІМ. ІВАНА ФРАНКА, ЧЛЕНА РАДИ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ ПРИ СЕКРЕТАРІЯТІ СКВУ

У доповненні попередніх комунікатів, якими проголошено шостий Літературний конкурс, Правління УЛ Фонду повідомляє про особовий склад окремих жюрі для літературних нагород.

І. До жюрі для української літератури ввійшли: д-р Г. Лужницький, голова; проф. Марія Гарасевич; д-р М. Кушнір, проф. д-р Л. Онишкевич, проф. д-р Н. Пазуняк, проф. д-р Л. Рудницький і мгр А. Стебельська.

ІІ. До жюрі для чужомовної літератури з українською тематикою увійшли: проф. д-р Д. Штогрин, голова; проф. д-р М. Овчаренко і проф. д-р Д. Чопик.

ІІІ. До жюрі для праць з історії України ввійшли: проф. д-р О. Оглоблин, голова, проф. д-р О. Баран і проф. д-р О. Домбровський.

ІУ. Особовий склад жюрі для музичних творів у пам'ять Станислава Людкевича буде поданий в наступному комунікаті.

Літературні твори, видані від 1978 до 1981 року включно, просимо присилати не пізніше січня 1982 року у вісьмох примірниках, а чужомовні у чотирьох примірниках на адресу нашого секретаря. Праці з історії України, машинописні або друковані, у чотирьох примірниках висилати на адресу Українського Історичного Товариства: Mr. O. Dombrowsky Ph.D., 16 Clinton Ter., Jamaica, N. Y. 11432.

Роздача літературних нагород в загальній сумі 16,000 долярів відбудеться в грудні 1982 року.

У всіх справах, що відносяться до Літературного конкурсу, просимо звертатися на адресу секретаря: Roma Turianska, 2431 W. Rice St. Chicago, Il. 60622.

За Правління Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаґо
Адам Антонович, голова
Рома Турянська, секретар

Вечір пісні й гумору у Вотервліті

У неділю, 27-го листопада 1981 року, Союз Українок Америки у Вотервліті приготовив для своєї громади ще одну несподіванку — Вечір пісні та гумору. Це перша такого роду імпреза у цьому місті. Здається, що українська людина, що „днює і ночує" на всіляких щонедільних стандартних св'яткуваннях, уже заслужила й затужила за імпрезами легкого, веселого змісту, в яких наші не раз затяжні громадські чи політичні „бої" можна б було представити дещо навесело, у кривому дзеркалі. Вечір пісні та гумору був до деякої міри потвердженням цього.

Програму з гумором відкрила Люба Мунтер, культурно-освітня референтка СУА і представила мґр Г. Дурбак, що мала вести та заповідати програму вечора.

Гості тепло привітали появу на сцені жіночого хору, зорганізованого при СУА. Цей хор уже втретє бере участь в імпрезах місцевої громади й поза нею. Хор відспівав три пісні: „Києву мій", „Вечірня пісня" та „Сину, качки летять" Дириґент хору — Ярослав Кушнір.

Спонтанні вибухи сміху внесла на залю Марія Філь, що дуже дотепно представила розсіяну американку, кандидатку на посадника міста, що у своєму виступі поплутала різні промови, що їх виготовила для різних етнічних груп.

Відома пара вотервлітських професіоналістів Анна Постоловська та Михайло Коцур протанцювали гуцульський танок власної хореографії.

Найвеселішу точку програми мали сестри Наталка й Люба Кушнір у діялогові „Інтерв'ю з Харлампієм Дурачком".

Мгр Г.Дурбак не лише заповідала програму, але своїми дотепами також розвеселювала присутніх.

Знову танцюристи — цим разом затанцювали полтавський танок.

Жіночий хор закінчив свій виступ двома піснями: „Не шуми, калинонька" та „Добрий вечір, сусідонько". Останню точку програми союзянки віддали чоловікам. Діялог „Селепка Лавочки і Саливона Глека" виконали Ярослав Кушнір та Стах Мочульський, гордо репрезентувавши чоловічий рід серед жіноцтва.

По закінченні цього надзвичайно успішного Вечора союзянки гостили всіх кавою та солодким.

Заслуга СУА в тому, що вони свої імпрези приготовляють власними силами, через що вони притягають до суспільної-громадської праці молодих людей, активізуючи молодь до праці в громаді.

Р.М.

Новий український лікар

Приємно нам поділитися доброю новиною з нашою громадою, що д-р Михайло Троцюк закінчив медичні студії 17-го травня та одержав диплом доктора медицини.

Д-р М.Троцюк народився 14-го червня 1954 року в Обирн, Н.Й., в родині Василя і Анни Троцюків. Початкову освіту отримав він в парохіяльній школі свв. апостолів Петра і Павло в Обирні, де відмінно закінчив середню школу.

Премедичні студії д-р М. Троцюк закінчив в університеті Нотр Дам в Савт Бенд, Індіяна. Медичні студії почав в університеті в Ґвадалагарі, Мехіко.

Після двох років науки в Мехіко, Михайло Троцюк був прийнятий в Апстейт Медікал Сентр в Сиракюзах, Н.Й., де і закінчив успішно медичні студії та одержав диплом доктора медицини.

Д-р Михайло, його дружина Ірина та шестимісячний син Данило живуть тепер в Ютиці, де він відбуває приписану однорічну практику в шпиталі Ст. Елізабет.

Д-р М.Троцюк та його син Данило є членами 283-го Відділу УНСоюзу.

Г.Гавришків

Помер св. п. Дмитро Курилик

Торонто, Канада. (С.Г.) — 6-го листопада 1981 року помер у Вайнмавні, Онт., Дмитро Курилик.

Д. Курилик народився 1904 року у селі Борівці на Буковині. До Канади приїхав 19-річним юнаком. У 1926 році одружився з Марією Гуцуляк і з того часу почалося нелегке фермерське життя цієї родини спочатку на преріях Канади, а згодом у провінції Онтаріо.

Похоронні відправи відслужено 9-го листопада в українській греко-православній церкві св. Юрія у Ґрімсбі, а тіло Покійного спочило на цвинтарі Чапел Гилл Меморіял Ґарденс. Під час Богослужень співав хор собору св. Володимира у Торонто, яким дириґує зять Спочилого Нестор Олійник. Д. Курилик залишив дружину Марію і шестеро дорослих дітей та чотирнадцять внуків.

Цією згадкою хочемо у 90-річчя поселення українців у Канаді відмітити смерть одного з наших трудолюбних піонірів, які приїхали сюди по Першій світовій війні, та батька загальновідомого українського канадського мистця-маляра св. п. Василя Курилика (1927-1977). Найстарший син Дмитра Курилика — Василь Курилик (званий „Курелек") часто писав і говорив, що він пишається канадським громадянством та своїм українським походженням. У цьому можна переконатися, переглядаючи півтори десятки альбомів його картин, які появилися у восьмох мовах, тиражем 400,000 примірників майже на всіх континентах світу.

Австрієць й американка, але обоє українці

Леся і Борис Ямінські

У суботу, 24-го жовтня, минулого року, відбувся в українській католицькій церкві св. Володимира Великого в Ютиці, Н. Й., шлюб редактора з Відня, Австрія, Бориса Ямінського з місцевою українкою Лесею Бекерською. Шлюб дав о. крилошанин Богдан Смик, парох церкви. Старостами були В. Запаранюк і Я. Ликтей.

Весільна гостина тієї ж суботи в Авдиторії парафії була утримана в українському стилі, так що навіть традиційний весільний торт був заступлений народним весільним короваєм, що його спекла І. Запаранюк. Грала оркестра „Веселка" з Рочестеру, Н. Й. Промовцями були батько молодої Іван Бекерський, Володимира Смик від Пласту, о. парох Богдан Смик, ред. Борис Ямінський і Дмитро Паньків, хресний батько молодого.

Прочитано було привіти для молодої пари від Патріярха Йосифа Сліпого; апостольського візитатора українських католиків в Европі Владики Мирослава Марусина з Риму; ред. Ольги Кузьмович, голови Спілки Українських Журналістів Америки; проф. Андрія Гнатишина і українського хору при церкві св. Великомучениці у Відні. Батьки молодого не могли прибути на весілля з огляду на недугу матері, тому заступили їх хресні батьки ред. Ямінського Д. Паньків і пані Грицик з Монтреалю. „Представницею Відня" була Ірена Мотиль-Мудрецька, яка тепер із своїм чоловіком живе в Ню Йорку.

Редактор Б. Ямінський — відомий українсько-австрійський громадський діяч, особливо зайнятий питаннями світової філателістики і української філателістики зокрема. У цій ділянці він має поважні успіхи, популяризуючи здобутки цієї цікавої ділянки людського культурного вияву поміж українцями й чужинцями.

Н.Н.

Президент Мубарак...

(Продовження зі стор. 1)

Кабінет міністрів у Єгипті має 33 особи. До нового кабінету не ввійдуть дотеперішні міністри, віцепрем'єр Абдель-Раззак Абдель-Меґуїд та міністер парляментарних зв'язків Гельмі Абдель-Ахер. Обидва вони замішані у судові справи мільйонера й найбільшого єгипетського приватного підприємця Рашада Османа, який є перед судом за фінансові надужиття, що через них потерпів державний скарб. Президент Мубарак заповів після перебрання посту рішучу боротьбу з корупцією, легким збагачуванням коштом державного скарбу, або єгипетського суспільства та з усякими надужиттями. Ту свою боротьбу він переводить консеквентно, навіть якщо йдеться про його близьких співробітників.

Президент Мубарак започаткував розмови з існуючими політичними угрупуваннями в Єгипті, звільнив понад 100 політичних в'язнів, що їх дав наказ арештувати президент Садат, привернув самоуправу університетів та повернув право навчання численним професорам і викладачам, що їх того права позбавив був попередній президент. Мубарак сказав: „Я не маю сумніву щодо лояльности тих професорів. Ситуація комплетно змінилася. Атмосфера на університетах є тепер спокійна".

Одначе президент Мубарак дотепер ще не обсадив посту свого заступника. Як подають з близьких до нього джерел він шукає за молодою надійною людиною, можливо з кіл дотеперішньої опозиції. Президент Мубарак неодноразово підкреслював, що він вестиме націоналістично - демократичну політику і тому в керуванні державою будуть брати участь національні елементи з різних дотеперішніх угрупувань.

Дві книжки...

(Продовження зі стор. 2)

візором перед носом. Яка то культурна скринька, — подумав я, — а ми того і не знали. Ну коли так, то заживімо по-культурному, як справжні американці" (стор. 46). Микола Палій говорить про це з прихованою насмішкою, бо тон його мовлення піднесений, але на увазі він має щось зовсім протилежне. Таким чином, найголовніше тут — це правильне зрозуміння зображуваного, відчуття його образу та збагнення іронії, що заховалася в виразному змалюванні.

Без сумніву, досхочу посміється читач над долею бідної Євки, що під час дня важко працює, а „вночі терпить на безсоння". „Він (лікар), — пише Палій, — сказав їй стати на вагу (злі язики рознесли, що пружина відразу трісла, але це неправда; от злобна видумка), потому збадав її докладно (це потривало досить довго бо її територія досить широка), і видав свій вирок: її шкіра закоротка. Бо як вона заплющить очі, щоб заснути, то їй зараз розкриваються уста. А як тільки закриє уста, то їй вмить розплющуються очі. І так без кінця. Як не одно то друге" (стор. 69). Це характерні прикмети гумору Палія, що звучить добродушно, жартівливо й наскрізь ствердно. Він не береться за цілковите осміяння зображуваного. Іншими словами, йому дуже виразне глумління, чи повне заперечення, що є ознаками сатири.

Варто також дещо сказати про мову творів Миколи Палія. Мова його образна, часто створює відповідні асоціяції для сміху злобного або їдкого, добродушного або поблажливого, в залежності від того, в якому пляні подає письменник ту чи іншу подію, явище, образ. Часто зустрічаємо у нього комічний ефект, коли він вживає говірку наших поселенців, що за своїм лексичним складом має у собі дивні за своїм звучанням зукраїнізовані англійські слова: „Чи ви знаєте, де є ті братові пойнтові шуси, що я їх купила до пледової дрески, в суботу на сейлі ?" (стор. 30). Ці слова ніяк не створюють враження неясности, а навпаки, своєю контрастністю підкреслюють експресивність зображуваного. Основним джерелом, звідки Микола Палій черпає мовні засоби для своїх нарисів — це безмежна скарбниця живої розмовної мови, що її вживають українці в ЗСА й в Канаді. У його мові є також діялектні елементи, що є наслідком мовної льокалізації, а інколи стихійного впливу мовного оточення, в якому жив наш письменник.

Використання лексичних багатств народної мови та вміле поєднання мовних засобів гумору з комізмом образів і ситуацій є збудниками здорового і щирого сміху в нарисах Миколи Палія.

Наші читачі з приємністю прочитають книжки „Дудьо і я" та „Романтична Україна" не тільки для розваги й здорового й щирого сміху, але також для відсвіження у пам'яті подій, що відходять у забуття. Загалом же можна сказати, що твори Миколи Палія стануть в пригоді всім, хто любить і шанує наші літературні надбання. І тому вже тепер можна без вагання рекомендувати їх нашому громадянству як цінні й корисні праці.

Володимир Жила

Тягар...

(Продовження зі стор. 2)

єдиним, що його вибирали чотири рази, але теж не був щасливим: у дитинстві хворів на поліо і був калікою, — має історичні заслуги для уведення в Америці славетних соціяльних реформ, але й перейшов до історії, як фактичний співавтор зросту СССР до нинішньої могутньої імперії, яка загрожує мирові і свободі всього людства. — 37-го з черги президента Ричарда Ніксона зацькували ліберальні „мідія" за його спробу якось затерти й затушувати Вотерґейтський скандал, і примусили врешті зректися у другій каденції з урядування, хоч був обраний величезною більшістю виборців. — І попередник Реґена — Джіммі Картер — не був щасливим: мав великі турботи від своїх найближчих співробітників, які виявилися нездатними на своє становище, почавши від директора бюджету, який мусив зректися під тиском публічної опінії і від свого рідного брата, який взяв „позичку" від ворожої Америці Лівії, переживав трагедію 52-ох „закладників" в Ірані і настільки втратив довір'я у суспільстві, що програв останні вибори.

Усі американські хлопці мріють, щоби стати президентом Америки, всі дівчата, щоби стати „фирст лейді". Але в дійсності цей найбільш почесний пост вимагає величезної фізичної і моральної тугости, сили і терпцю, щоби епростати всім труднощам. На згаданій на вступі своїй останній пресовій конференції, коли запиталися Реґена — чи анексія Ізраїлем сирійської верховини Ґоляну не спричинила йому, Реґенові, клопоту, відповів навпів жартом-навпів поважно: „Відколи я почав урядувати тут мені щоденно роблять клопоти". Це був сміх крізь сльози. Лівійський диктатор Муаммар Каддафі назвав Рональда Реґена глумливо „актором". Насправді американський Президент не може „грати" — він мусить мати залізні нерви, щоби керувати такою великодержавою у відносинах, у яких буквально щоденно стрічається із щораз новими проблемами із щораз новими труднощами.

Лист о. ван Страатена до Патріярха Йосифа

Патріярша канцелярія подала до загального відома листа о. Веренфріда ван Страатена, організатора відомої харитативної організації „Церква в потребі", до Патріярха Йосифа. Це лист подяки для всього українського народу, що його цей великий самарянин модерних часів і часів модерного переслідування Церкви зложив на руки Блаженнішого з нагоди свого уступлення з проводу цієї Організації, яку провадив о. ван Страатен 34 роки. Про це ми подали вичерпний репортаж для нашої преси.

Листа публікуємо теж із наміром, щоб просити наших жертвенних людей постійно складати свої пожертви на цю Організацію, якій наша Церква завдячує стільки помочі — матеріяльної і моральної.

Отець ван Страатен видав окрему брошуру п.з. „Церква мучеників" у різних европейських мовах. Цим наша церква заговорила знову прилюдно про свої терпіння, своє упокорення, але й про свою постійну боротьбу зі силами зла. Хоч мовчазна фізично — говорить вона своїми мучениками й ісповідниками, хоч не дозволяють їй говорити безбожні переслідувачі — говорять за неї сміливі апостоли, що не дивляться на людські коньюнктури, чи й привабливі слова та обіцянки тих, що не вагаються навіть вбити душу в людини. Будьмо за це вдячні тим, що такий голос серед гамірного світу підносять і несправедливість бачать та її перед історією без вагання роблять публічною, щоб демаскувати підступні стріли диявола.

Згадану брошуру про нашу „Церкву-Мученицю" можна набути в Патріяршій канцелярії або в усіх наших владик у різних мовах. Поширюймо її серед чужинців. Там подано адреси збіркових станиць о. ван Страатена і свої пожертви можна висилати прямо туди, або через Патріяршу канцелярію в Римі. Хай наші пожертви не будуть одноразовими, ось тільки „з тієї нагоди" але постійними. Це пожертви, якими помагаємо нашій Церкві й усім сьогодні гоненим Христа ради.

Текст листа

Ваше Блаженство !

До глибини зворушений отримав я з Вашими трьома листами з 16-го листопада 1981 року також пречудну Ікону Богоматері. Ваше Блаженство для цього жесту вибрали день, в якому я передав у молоді руки провід мною 34 роки веденого діла. В окремий спосіб хотів би я Вам за це подякувати, що Ви, не зважаючи на свій похилий вік, своєю присутністю зволили вшанувати нашу працю в часі прийняття в готелі Колюмбус. 15-го березня Ви завзивали українців у діяспорі до жертвенної дії на користь нашого Діла. Як перший овоч цього — Ви вручили мені чек на 5,000 долярів. За це Вам і всім українським жертводавцям у найсердечніший спосіб я дякую.

Ви знаєте що для мене завжди було великою честю помагати в усякий спосіб Вашій Церкві-Мучениці, якої Ваше Блаженство є оздобою. Я обіцяю Вам, що буду помагати за Неї вставлятися, щоб наше Діло допомагало і надальше українській Церкві морально і матеріяльно.

Одним із Ваших важніших завдань є виховання нових священиків. Пречудова вістка, що вже сімнадцять наших спомаганих студентів Колеґії Святої Софії в Римі стали висвяченими на ієреїв, принесло мені велику радість, і є це для нас великою заохотою цю допомогову акцію продовжувати. Нехай би сталось так, щоб це молоде покоління левітів гідно заступило геройських ієреїв Катакомбної Церкви і цим забеспечило майбутність Вашої Церкви.

У супровідному листі до Вашого дару — Ікони Богоматері — Ви висловили свої найглибші почування. Це правда, що наше Діло Любови — „Церква в Потребі" і „Допомога східнім священикам" без Маріїної Помочі й Покрова не могло б було нічого здійснити. Вона є і остає певною Провідницею-Одиґітрією нашого Діла. Тому дав я Вашій Іконі почесне місце в моїй кімнаті праці. Хай Богомати береже Україну і наше Діло, і так само хай береже особу Вашого Блаженства. Коли молитимуся перед Вашою Іконою, буду згадувати в окремий спосіб хворих і покривджених, мучеників і ісповідників українського Народу. Над усе буду молитися, щоб Господь Бог зволив прискорити, як овоч-заплату за стільки терпінь і жертв, волю Україні і визнання Патріярхату української Церкви. Коли тільки звертатиму свій погляд на Ікону, буду всі ці благання вручати ласкавості Богоматері.

Нехай Бог благословить Ваше Блаженство ще довгим віком, кріпостю і здоров'ям, благочинними єпископами, ієреями, ченцями, черницями і вірними, а зокрема єдиномислієм української Церкви. Нехай Всемогучий Бог низпошле Вам особисто благодать і радість, щоб Ви як Патріярх Вашої Церкви з пагорбів города Києва могли поблагословити начало другого християнського тисячоліття українського Народу !

Вашому Блаженству в Христі відданий о. Веренфрід ван Страатен.

Рим, у свято св. Миколая, 6-го грудня 1981 року.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 31-го грудня 1981 року відійшов у Вічність, на 68-му році життя,

бл. п.

ГІЛЯРІЙ МАНДЗІЙ

ПАРАСТАС в неділю, 3-го січня 1982 року в похоронному заведенні Union Funeral Home — Lytwyn and Lytwyn, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в понеділок, 4-го січня 1982 р., о год. 9:30 ранку в церкві св. Ів. Хрестителя при Санфорд Авеню в Нюарку, Н. Дж. а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — ЕВГЕН з дружиною ОЛЕНОЮ
і дітьми ТАНЕЮ Й АНДРІЙКОМ
дочка — ЛІДА МРОЗОВСЬКА з чоловіком АНДРІЄМ і дітьми ХРИСТЕЮ і МАРКІЯНОМ
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

повідомляє Членів й Українську Громаду, що

сл. п.

МАКСИМ СКОРУПСЬКИЙ

визначний націоналістичний діяч та бувший член Центральної Управи ОДВУ, уроджений 15-го серпня 1915 року в с. Антонівці,, Волинь, помер після тяжкої недуги, 30-го грудня 1981 року в Трентоні, Н. Дж.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 1-го січня 1982 року, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Кошека в Трентоні, Н. Дж.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА була відправлена 2-го січня 1982 р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Юрія Переможця в Ярдвіллі, Н. Дж.

ПОХОРОН 2-го січня 1982 року з Церкви-Пам'ятника св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. на місцевий цвинтар.

Опечаленим Дружині і Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

ТЕРЕНОВЕ КЕРІВНИЦТВО ОУН у ЗСА

повідомляє своє Членство та Українську Спільноту, що

сл. п.

МАКСИМ СКОРУПСЬКИЙ

член ОУН, б. Курінний УПА, б. тереновий керівник ОУН в ЗСА і б. член ПУН-у, уроджений 15-го серпня 1915 року в с. Антонівці, Волинь, помер після тяжкої недуги 30-го грудня 1981 року в Трентоні, Н. Дж.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 1-го січня 1982 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Кошека в Трентоні, Н. Дж.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА була відправлена 2-го січня 1982 р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Юрія Переможця в Ярдвіллі, Н. Дж.

ПОХОРОН 2-го січня 1982 р. з Церкви-Пам'ятника св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. на місцевий цвинтар.

Опечаленій Дружині і Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

повідомляє своє Членство та Українське Громадянство, що

сл. п.

МАКСИМ СКОРУПСЬКИЙ

член ОУН, б. Курінний УПА, б. тереновий керівник ОУН в ЗСА і б. член ПУН-у, уроджений 15-го серпня 1915 р. в с. Антонівка, Волинь, помер після тяжкої недуги, 30-го грудня 1981 р. в Трентоні, Н. Дж.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 1-го січня 1982 року, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Кошека в Трентоні, Н. Дж.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА була відправлена 2-го січня 1982 р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Юрія Переможця в Ярдвіллі, Н. Дж.

ПОХОРОН — 2-го січня 1982 р. з Церкви-Пам'ятника св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. на місцевий цвинтар.

Опечаленій Дружині і Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Пам'яті однієї жінки

(СВ. П. ОЛЕНА ПИТЛЯР З КУШНІРІВ — 24- ГО ЖОВТНЯ 1890 РОКУ — 22- ГО ЛИСТОПАДА 1981 РОКУ)

Вона була прототипом Олі Корчинівни з „Лисович"....

„Ну то що ?" — запитає обурений земляк. „А я 'Лисович' не читав, взагалі ніяких емігрантських повістей не читаю. Та й кого цікавить якась 'приходська хроніка' з-перед шістдесяти літ? Ми дивимось у майбутнє!"

Так воно, так. А покійна Галя не дивилася в майбутнє, застара вже була, все лиш про минуле думала. Але ж це минуле її, довге — довге 91-річне життя, могло б здаватися майже символічним для долі цілого її покоління, що народилося наприкінці довгого, мирного, спокійного, европейського періоду в Західній Україні і пережило щораз нові війни, революції, і кризи й еміґрації, майже нечувані в інших околицях світу.

Галя - молода

„Який твій найприємніший життєвий спомин?" — питали ми. — „Коли я мала ще тільки п'ять літ, у Княжполі. Я сиділа на городі, серед квітів, а сонце світило ясно так, як ніколи пізніше, а я дивилася на маму мою, як вона вишивала щось, і думала: 'Боже, яка гарна моя мама!' ".

Так, дитинство на сільському приходстві в Княжполі було, мабуть, найприємніше. Нині село Княжпіль опинилося в прикордонній полосі між СССР і „Людовою" Польщею. А мама Галина померла ще за Сталіна і зовсім тоді негарна була, а бідна-бідна, старенька й бідою заморена.

А які чудові спомини Галя вміла розказувати про перемиський „Ліцей для дівчат"! Ця перша українська дівоча гімназія виховала ціле покоління нових патріотичних жінок. А Галя, з її інтелектуальними здібностями, йшла першою ученицею в клясі і вчилася і читала, й раділа молодим товариством. Та дарма! Мамі треба було допомоги в хаті; молодші брати мусіли обов'язково вчитися, а дівчина - ні. І Галя додому поїхала, плачучи, не скінчила ліцею. „Нащо тобі," — казав їй професор Мануляк, — „ти й так тільки борщ варитимеш!"

Її найкраща товаришка - Оля Левицька пішла інакшим шляхом, ліцей закінчила, у Відень поїхала, пішла в революцію, а потім загинула по-геройськи — Ольга Басараб. А нашій Галі судилася звичайна доля звичайної галицької дівчини — „борщ варити", заміж піти, стати дружиною й матір'ю.

Війна й революція

Чотири роки після того, як Галя заміж вийшла, почалася „велика" війна. Московська окупація, маси брудного вояцтва, обози-обози і гарматна канонада, і страх і нужда залишеної з двома маленькими дітьми самітньої жінки. Донечка мала померла майже без причини, „від зубкування", не було грошей на їжу, на лікаря, навіть на похорон...

Вісімнадцятий рік, радість рідної державности, коротка тривожна втіха. Чортківська офензива, як радісний апогей, і зараз потім мандрівка на схід, за Збруч. Безконечні валки "біженців", селяни, непривітні до „австріяків". У сусідній кімнаті — Любко і Мірко Дмитерки, товариші синові, такі ж самі, як він, малі втікачі. І хто міг подумати, що той самий Любко стане колись лавреатом сталінських премій, вірним співцем режиму (а Мірко, мабуть, загинув десь із „безприютними" в 20-ті роки).

Тиф, усі хворі, та Галя не хворіє, в неї чисто, не заразилась. І чоловіка свого врятувала від тифозної смерти майже чудом, і другим помагала, як могла.

„Нальоти", переворoти нічні, і трупи людські ранком на вулицях. Та були тоді і гарні, соняшні дні — дні сподівання волі. І були приємні, затишні замові вечори. Ледве блимає каганець у склянці соняшникового олію. При слабкому світлі його Галя читає вголос для рідних і приятелів якийсь там Тургеневський роман (українських книжок не було, ані не було нафти для лямп). Читає вона чудово, всі заслухані. Оте тодішнє читання вголос було багато приємніше, ніж пізніші радіо й телевізія (про які тоді ще ніхто не мріяв).

Провінційна глуша

Повернувшись у Галичину, Галя поринула в глуху провінційщину в малих містечках, де працював чоловік-юрист. Перше з них — Підкамінь, славна відпустова місцевість. Містечко, майже зовсім спольонізоване впливами великого домініканського манастиря, пережило тоді власне національне відродження — заложено кооперативу, читальню, збудовано народний дім. Провід усьому давали молоді чоловіки, але фактичним мотором діяльности була, власне, Галя, режисер аматорських вистав, організатор молоді, доповідач на першому Шевченківському святі. Вийшла на сцену така гожа молодиця, хусткою вив'язана, розумна й впевнена, ніхто й не угадав би, що вона перед виступом дві ночі не спала зі страху, — бо вдача в неї була досить несмілива.

Революція іде

Був спокій і мир, і в сім'ї Галиній настала начебто стабілізація. Зявилися познаки тодішнього галицького добробуту, чи, по-теперішньому кажучи, „status symbols": мешкання вже не з однієї, а з двох кімнат, хутро кримське і чоловічий срібний годинник. Алеж і спокій той і мир були тільки сповидні. Підпільна діяльність захопила і містечко мале, і почалися нові страждання Галині — страх і біль за вже підрослого сина, арешт, і другий і... п'ятий.

Коли арештували третій раз, прийшли з криком і галасом, була тоді „пацифікація", всі казали, що в'язнів дуже б'ють, син дрижав, мов осиковий лист (молодий був і схвилювався дуже), а Галя, на диво всім, ані словом, ані слізкою не прозрадила власного страху, лиш ходила з поліцаями мовчки, тиха й бліда. Аж коли півроку пізніше син повернувся додому, вона призналася: „Я тоді плакала — як вони вже пішли."

Безробіття

І добробут був тільки сповидний. В 1934 році майже в цілості ліквідовано український нотаріят, — Галя з чоловіком опинилися без гроша при душі в маленькій сільській хатині, де чоловік нібито плянтував тютюн, а жили вони з мізерних 20 злотих — третини першої платні синової. Аж большевики прийшли і безробіття минулося, чоловік став несподівано бухгальтером, а за німців йому навіть дозволили відкрити власну нотарську канцелярію.

Під сонцем сталінським

Ще одна совєтська окупація. Сім'ю пограбували доцenту совєтські бандити — дезертири з армії. Чоловіка НКВД чіпляється, він важко хворіє на пістряка. Галя втримується куховарством і печивом — пече смачні коржики для товстих офіцерш. Сама очі закрила матері і чоловікові, сама й поховала їх і залишилася сама-самісінька, мало не померла від горя й біди.

А все таки вона мала ще силу дивитися кругом, бачити й затямити. Бачила, як на драбинястих возах везли на пострах голі тіла вбитих підпільників, а матерів примушували їхати також, на горі трупів, ніби на сором їм. Бачила, як ліквідували Українську Католицьку Церкву і як вивозили на Сибір непокірних священиків, і як по галицьких селах мандрували кістяки живі — голодні селяни з-за Збруча — й просили хліба. Все бачила.

Доля всміхнулася

Аж врешті і доля всміхнулася: Сталін помер, почали надходити листи й пакунки з-поза моря. Галя повеселіла й позаможніла, вже й дальшій рідні помагати почала з отих її пакунків. І врешті — чудо чудес ! Їй дозволили виїхати до Америки, з „височайшої" протекції самої Ніни Хрущової (до якої написала Галина, сестра з Чикаґо). І довелося їй на 75-му році життя облетіти ввесь світ — до Америки, до Австралії й назад !

Еміґрація, ізоляція й смерть

Зразу Галю вітали заморські земляки і рідні всі — захоплено. Її возили автами, частували стравами невиданими, їй гордо показували власний життєвий стандарт, власну Америку. Адже вона була тоді — в середині 60-их років, майже небувалим явищем — живим еміґрантом з того світу. До того ж вона привезла з собою перші вістки про новий рух спротиву — поезію Симоненка „Братові курдові", відомості про знищений київський вітраж і про бунтарське свято у Львівській опері. Все дбайливо вивчила напам'ять (пам'ять у неї ще добра була), щоб переказати за морем кому слід.

А згодом — Галя всім трохи надокучила. Вона все говорила про „совєтів", нецікавих і бідних (хоч може й знайомих колись), або згадувала про давні, добрі часи, а людям того не хотілося, вони „дивилися в майбутнє". Нею перестали цікавитися. Вона, яка ще недавно була душею рідного, бідного, незмінного українського товариства в містечку чи передмісті Львова, тут чимраз більше попадала в ізоляцію. Це тим більше тому, що між нею й молодшим поколінням стояла тепер несподівана непроходима стіна — „прірва поміж поколіннями", якого не було в Україні.

А зрештою — Галя почала таки направду старітися: дев'ятдесятка ж — не жарт; вона страшенно послабла фізично, ледве могла ходити, вся скорчилась, — але дух її майже до самого кінця був по-давньому свіжий. От, почати з нею розмову на тему патріярхату чи Совєтського Союзу, чи хоча б Ізраїля, вона відразу оживала й починала запальну дискусію. (Над усіх найбільше любила Патріярха Йосифа, а ненавиділа СССР, а Ізраїль також їй подобався — „на злість Совєтам").

Алеж говорити їй не було вже з ким, майже ніхто її не відвідував. А з домашніми вона вже всі речі виговорила. Тільки залишилось їй що давні спомини.

А вже після смерти її прийшов з України лист, такий теплий та щирий, як ми вже й забули писати листи. Писали його люди молодшої ґенерації. Там ще нема тієї, що в нас „прірви між поколіннями".

О.Михайлів

Парафія в Рочестері вшанувала свого пароха

Мужі довір'я Володимир Тарнавський та інж. Ярослав Матковський вручають ювілятові, о. архипресвітерові Василеві Осташеві пам'ятковий дарунок. Крім згаданих (зліва): о. архимандрит Любомир Гузар, о. митрат Василь Середович, о. Іван Мак.

У грудні 1981 року минуло 10 років душпастирської праці о. архипресвітера Василя Осташа, Чин Отців Студитів, в парафії Богоявлення Господнього в Рочестері, Н.Й., а 15-го березня минуло 45 років його священства.

Ці річниці послужили доброю нагодою для парафіян виявити вдячність і пошану до свого пароха за його труд і відданість для своєї парафії, для своєї церкви і народу. За ініціятивою Парафіяльного комітету влаштовано в неділю, 15-го листопада 1981 року, святкування в честь Ювілята, які випали дуже успішно. У святкуванні взяло участь 425 осіб. Крім цього, на святкування прибули представники від 24-ох місцевих організацій і установ, сім священиків: о. архимандрит Любомир Гузар Чин Отців Студитів, о. схимонах Лаврентій Кузик, Чин ОО Студитів, о. митрат Василь Середович, декан із Сиракюз, о. монс. Микола Бабак і о. Іван Ропке з парафії св. Йосафата в Рочестері; о. крилошанин Богдан Смик з Ютики, о. Іван Мак з Ленкестеру, Н.Й., та Сестри Леонтія і Бонафотія з Обирну. Гарно зарепрезентована була парафія Обирну, де Ювілят раніше був парохом на протязі довгого часу.

Програма святкування складалася з двох частин: соборний благодарний Молебень до Пречистої Діви Марії о год. 4-ій по полудні відправив о. архимандрит Л.Гузар в сослуженні всіх присутніх священиків, та бенкету, який розпочався в 5-ій годині у репрезентативній залі „Арена". Бенкет відкрив голова комітету Іван Боднар, який привітав о. В.Осташа і всіх учасників. Програмою вміло керував визначний член Парафіяльного комітету Іван Лико.

Святочне слово в честь Ювілята виголосив інж. Ярослав Матковський, муж довір'я, диригент парафіяльного хору і хору „Сурма". Усні привітання і побажання зложили: о.Л. Гузар, який виголосив також дуже гарне слово під час Молебня; о. митрат В.Середович, о. крилошанин Б.Смик, Р.Куціль, голова Відділу УККА; П. Твердохліб від Комітету Оборони Людських Прав, і Оленка Лилак від Осередку СУМ-А. Мужі довір'я: Володимир Тарнавський та інж. Ярослав Матковський в імені парохії вручили Ювілятові золотий годинник з монограмою.

Після вечері відбулася мистецька частина програми, яку влаштували місцеві молодечі організації Пласт і СУМ-А.

Пластунка Леся Телеґа виголосила привіт-побажання Ювілятові, а група пластунок під керівництвом Я. Кикіш відспівала пісні: „Отче наш", „Родимий краю", і „Гей, Карпати, Карпати". Співочий гурток дружинників і дружинниць СУМ-А у супроводі сумівського музичного гуртка відспівали жартівливі пісні: „Чом ти не прийшов", „Ой, під вишнею," „З сиром пироги", „Дівчина моя, переяславка". Всі точки були виконані дуже гарно, за що учасники бенкету нагородили виконавців рясними оплесками. Та найбільш гучні оплески зібрав молоденький восьмирічний сумівець Марко Чолач за чудово виконаний вірш „Молитва".

Перед закінченням Ювілят о. архипресвітер В. Осташ щиро дякував всім парафіянам, гостям, учасникам і виконавцям програми, а зокрема організаторам цього ювілею за таку гарну несподіванку.

М.Лесів

Гемпстед у поклоні Володимирові Івасюкові

Олесь Кузишин і Христя Іванів

У неділю, 6-го грудня ц.р., гемпстедська ґромада на Лонг Айленді віддала поклін одній із новіших жертв жорстокого большевицького терору, композиторові Володимирові Івасюкові.

Ініціятива відзначити мученицьку смерть популярного не тільки в Україні, але й поза нею Володимира Івасюка, вийшла від Управи місцевого відділу УНСоюзу, що його очолює Володимир Шпачинський.

Солідна й по-мистецькому приготована й виконана програма дала змогу слухачам цього концерту запізнатися ближче з цим великим сином нашої Зеленої Буковини, що віддав своє життя як незламний вояк на широкому фронті боротьби української культури.

Програму відкрив голова Відділу коротким словом та передав ведення програми досвідченому у цій ділянці проф. Юрієві Солтисові.

Вокально-музичну частину програми виповнили своїм надзвичайно приємним співом пісень Володимира Івасюка — сольо й дуети — при акомпаньяменті фортепіяна двоє надійних молодих співаків — Олесь Кузишин та Христя Іванів з Ню Йорку, виступи яких публіка прийняла дуже тепло й з захопленням. Вони відспівали шість пісень, між іншим, „Пісня буде поміж нас", „У долі своя весна", „Я твоє крило", „Баляда про мальви", „Я піду в далекі гори", „Водограй", а на додаток, на домагання публіки, яка довгими й бравурними оплесками довго не дозволяла їм зійти зо сцени — „Червону руту", що нею почав композитор свою музичну кар'єру, скомпонувавши її та виконавши на концерті в Чернівецькому університеті ще як студент того університету.

З деклямаціями віршів, присвячених Івасюкові незнаних авторів, що поширені у самвидаві в Україні і які продісталися вже на Захід, виступив студент Марко Лисняк, учень Мистецької Студії Л.Крушельницької.

Троє юних деклематорів, знаних вже на нашому терені зі своїх успішних виступів, теж учні Мистецької Студії Л.Крушельницької, — Катруся Леонард, Марта Подолюк та Адріян Каратницький — виступили зі спільною деклямацією довгої поеми про силу й ролю української пісні: „Ода до пісні" Р.Купчинського.

Реферат про Володимира Івасюка, його мученицьку смерть та про вплив його „української пісні в новій шаті" на молоде українське покоління „там" і „тут" виголосив Микола Курчак.

Кольоровий портрет композитора та цитата з його „Червоної рути" у мистецькому оформленні Ю.Солтиса ввели публіку у відповідний поважно-святковий настрій.

Цю висококультурну імпрезу закінчив голова Відділу В.Шпачинський подякою виконавцям та присутнім, що у проводі з о.парохом Е.Шараневичем, прийшли, щоб віддати поклін великому землякові-композиторові. Щиру подяку він висловив виконавцям-гостям О.Кузишинові Х.Іванів, що безкорисно, не прийнявши ніякої винагороди за виступ, віддали цей свій вклад труду на шляхетну ціль, що на неї був призначений дохід із цієї імпрези, а саме: на допомогу в'язням та переслідуваним родинам в Україні.

При нагоді цього концерту місцевий відділ Академічного Товариства „Зарево" влаштував виставку образів мистців з України. Ці образи — 30 штук — різних розмірів та різного способу виконання, в більшій кількості мальовані на засланні та в Сибірських таборах, перевезені з України й мандрують тепер по різних містах Америки й Канади та знайомлять нашу і неукраїнську громаду з сучасним образотворчим мистецтвом поневоленої України.

Короткі пояснення про виставлені твори та їх символіку подав голова товариства Олесь Калиновський, наводячи при тому відгуки й рецензії наших мистецтвознавців про вартість творів та значення і вагу таких виставок на українських поселеннях.

Після програми членки Відділу УНСоюзу у проводі з Ю.Захарія гостили кавою й солодким всіх присутніх, які оглядали виставку та, вписуючись у пропам'ятну виставкову книгу гостей, довго ще обговорювали імпрезу, висловлюючи признання організаторам за щасливу ідею та ініціятиву.

М.Курчак